

cji. Tym samym należy stwierdzić, że obecnie w Polsce nie ma podstaw prawnych do uboju rytualnego¹⁰. Według obecnie obowiązującego stanu prawnego ubój rytualny jest zakazany. Zakaz ten narusza istotę praw mniejszości narodowych i etnicznych gwarantowanych w art. 35 Konstytucji i pozbawia je korzystania z ważnego elementu decydującego o tożsamości kulturalnej, a także narusza istotę wolności religijnej gwarantowaną w art. 53 Konstytucji, utrudniając praktykowanie tych elementów religii, które związane są z ubojem rytualnym.

Należy równocześnie podkreślić, że wartości chronione konstytucyjnie, a zwłaszcza moralność publiczna (art. 31 ust. 3, art. 53 ust. 5) przemawiają za ograniczeniem uboju rytualnego do ilości zaspakajającej potrzeby konsumpcji poszczególnych grup społecznych.

Zważywszy na długotrwałą dopuszczalność uboju rytualnego w Polsce, jego całkowity zakaz ustawowy należy uznać za nieproporcjonalny, naruszający istotę praw mniejszości narodowych i etnicznych. Zgodne natomiast z Konstytucją byłyby ograniczenia tego uboju implikowane przez zmiany świadomości społecznej, a tym samym i moralności publicznej, związane z podnoszącym się współcześnie standardem ochrony zwierząt.

Na marginesie warto dodać, że ani w prawie międzynarodowym, ani w unijnym, a także w regulacjach ustawowych przyjętych w państwach członkowskich UE, nie występuje jednolity stosunek do zagadnienia uboju rytualnego. Jest on zakazany na Łotwie, w Islandii, Szwajcarii i Szwecji. Jego ograniczenia wprowadzono w Austrii, Belgii, Chorwacji, Danii, Estonii, Finlandii, Holandii, Luksemburgu, Niemczech, Słowacji i Wielkiej Brytanii. W pozostałych państwach jest całkowicie legalny.

Bogusław Banaszak

RIGHT OF NATIONAL MINORITIES TO CULTIVATE THEIR OWN CULINARY IDENTITY

The Polish Constitution does not contain any standards directly relating to the protection of animals, and the more the slaughter of animals. In 2012, the issue of legality of ritual slaughter become current because of the Constitutional Tribunal's judgment declaring the regulation allowing the slaughter to be unconstitutional. However, the Tribunal stated so for procedural reasons and did not judge the merits of the constitutionality of the slaughter. In this respect the constitutional standard concerning the rights of national and ethnic

¹⁰ Co jest zgodne z art. 26 (1) rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 (pozwala on państwom zachować własne przepisy). Z doniesień prasowych wynika, że Rząd RP w stosownym czasie powiadomił unijną komisję zdrowia i praw konsumentów o obowiązującej w Polsce dalej idącej ochronie zwierząt podczas ich uśmiercania niż przewidziana w rozporządzeniu Rady nr 1099/2009.

minorities (Article 35) and freedom of religion (Article 53) can be relevant. According to the current legal status the ritual slaughter is prohibited. This ban violates the essence of the rights of national and ethnic minorities guaranteed in Art. 35 of the Constitution, and deprives them of the important decisive factor of cultural identity. It also affects the substance of religious freedom guaranteed by Art. 53 of the Constitution as it makes it difficult to practice the elements of religion, which are associated with ritual slaughter. It should also be noted that the values protected by the Constitution, and public morality in particular (Art. 31 p. 3, Art. 53 p. 5), suggest to limit ritual slaughter to the amount needed to satisfy the consumption needs of the respective groups.